

Úřad vlády ČR - podatelna	
sídlo	nábřeží Edvarda Beneše 4 118 01 Praha 1

Připomínky k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Věc: Připomínka/žádost

Podnikatelské odbory – Unie podnikatelských a živnostenských spolků z.s., se sídlem Mimoňská 3223, 470 01 Česká Lípa; zapsané v obchodním rejstříku u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod spisovou značkou L 10390, **navrhují a žádají zrušení automatického zřizování datových schránek pro podnikající fyzické osoby (dále jen OSVČ) a povinnost těchto osob komunikovat se státní správou výhradně jejím prostřednictvím. Žádáme tímto, aby naše připomínka/žádost byla zapracována do zákona.**

Zdůvodnění:

Cílem našich připomínek/požadavků je zrušení automatického zřizování datových schránek podnikající fyzické osoby (dále jen OSVČ) a povinnost těchto osob komunikovat se státní správou výhradně jejím prostřednictvím, a to ještě před nabytím účinnosti, která by měla nastat k 1. lednu 2023.

V kontextu aktuální společenské situace se navrhovaná novela zákona jeví být příliš ambiciózní a ze strany OSVČ je automatické zřizování datové schránky a povinnost těchto osob komunikovat se státní správou výhradně jejím prostřednictvím vnímáno jako příliš zatěžující. Vše nasvědčuje tomu, že státní správa tímto řeší výhradně své potřeby, a to bez ohledu na potřeby, práva a zájmy OSVČ, tedy občanů, kteří podnikají. Proto navrhujeme návrat k dosavadní úpravě, kdy se datová schránka OSVČ zřídí výlučně na její žádost. Tu lze přitom učinit jednoduše i elektronicky.

Obecně datové schránky neodmítáme, ale odmítáme jejich povinné používání OSVČ. Je nutné, aby stát, potažmo navrhovatel zákona, bral ohledy na osoby, kterým věk, vzdělání či jiné limity nedovolují pracovat v digitálním prostředí či je v tom omezují. Nakonec, tyto ohledy má zakomponovány vláda ve svém programovém prohlášení. Je proto tristní poslouchat, jak státní úředníci v televizích vysvětlují, že kdo to nedokáže, ať si zaplatí službu těch, kdo to dovedou.

Velmi důležitým se jeví fakt, že zavedením povinných datových schránek pro OSVČ se internetové připojení a používání zařízení pro jeho obsluhu prakticky stávají nezbytnou podmínkou k podnikání.

Podnikatelské odbory vyvinou všemožnou aktivitu, aby bylo dosaženo stavu, kdy stát bude respektovat právo svobody volby podnikatelů i v oblasti digitálního prostředí státní správy.

Dále upozorňujeme zejména na to, že:

1) za 14 let existence datových schránek si je dobrovolně nezřídilo asi 800 000 živnostníků

Za čtrnáct let nikdo živnostníkům nedokázal vysvětlit, k čemu jim datová schránka bude dobrá, jak jim pomůže v životě i v podnikání. To je kritérium, které by státní správa a politici měli brát vážně v úvahu. Dokazuje to, že o datové schránky OSVČ nemají zájem. Proč? Protože jim nejsou pomoci, ale naopak jsou pro ně zátěží a hrozbou.

2) v ČR podniká asi 300 000 OSVČ, které nemají maturitu, a 20 000 OSVČ, které mají ukončené jen základní vzdělání

Navrhovatel zákona nebere ohled na to, že vzdělání může být zásadním limitem, který desítkám tisíc osob nedovoluje pracovat v digitálním prostředí.

3) v ČR podniká asi 150 000 OSVČ, které jsou starší, než 70 let a téměř 20 000 OSVČ, které jsou starší, než 80 let

Navrhovatel zákona nebere ohled na to, že věk může být výrazným limitem, který desítkám tisíc osob nedovoluje pracovat v digitálním prostředí.

Dodáváme, že dalších asi 310 000 OSVČ je ve věku 61 až 70 let, a tedy ani tito lidé nejsou IT native.

4) u datových schránek, stejně jako u EET, není státní správa schopna popsat skutečný a praktický přínos pro živnostníky

Zavedení povinných datových schránek a argumentace ve prospěch této povinnosti a ve prospěch datových schránek je, obdobně jako dříve u EET, prezentováno jako samozřejmé dobro, které státní správa živnostníkům přináší, a jen oni to nechápou. Jako benefit datových schránek je nejčastěji prezentována fabulace, že živnostník nebude muset stát fronty na poště. To je banalita, která má charakter manipulativní figury. Téměř žádný živnostník kvůli komunikaci se státní správou fronty na poštách nestojí. **Převážná většina komunikace jde totiž od státu k živnostníkovi a nikoli opačně. Je zřejmé, že zavedení datových schránek povinně pro živnostníky je téměř výhradně v zájmu státní správy, ač to úředníci a politici důsledně skrývají.**

5) povinné datové schránky jsou pro živnostníky nejen zátěží, ale i hrozbou

Hlavní důvodem odporu živnostníků k povinnosti mít datovou schránku je to, že běžný živnostník nevidí nic, co by mu datové schránky přinesly. Zároveň však mají živnostníci ze zavedení datových schránek pudově obavy. A ty jsou oprávněné, protože se zavedením povinných datových schránek jsou spojeny vážné budoucí hrozby. Jako po zavedení EET přišly statisíce (mnohdy likvidačních) kontrol, s datovými schránkami mohou živnostníci očekávat:

- **výrazné zvýšení aktivity úředníků**, spoustu dotazů, pokynů a zjišťování různých údajů, protože to bude pro úředníky snadné,
- s datovými schránkami bude **živnostník zcela pod kontrolou státní správy** a bude mít jediné „právo“: na vše reagovat, na vše odpovídat, všechny pokyny splnit. To není svoboda podnikání,
- se zavedením datových schránek **výrazně naroste počet sankcí a pokut**, které budou živnostníci platit.

Závěr:

Navrhovaná norma vnáší do našeho právního řádu dvě kategorie fyzických osob, které mají různá práva a povinnosti. Jedné kategorii je dána možnost volby (občané nepodnikající), druhé kategorii (občané podnikající) je tato možnost odebrána. Pokud je občanovi odejmuta možnost volby, je-li mu povinností vnučeno používání třeba digitálních nástrojů, ať chce nebo nechce, je to státní zvůle. Podnikatelské odbory vyvinou všemožnou aktivitu, aby bylo dosaženo stavu, kdy stát bude respektovat právo svobody volby podnikatelů i v oblasti digitálního prostředí státní správy.

Digitalizace státní správy musí učinit státní správu přístupnější, přátelštější a méně zatěžující pro občana. Povinné datové schránky pro živnostníky tento princip popírají.

Radomil Bábek
předseda výboru

Podnikatelské odbory - Unie podnikatelských a živnostenských spolků, z. s. mají víc než 15 900 členů a jsou druhým největším zástupcem podnikatelů v ČR. Vznikly v únoru 2017 a jejich hlavním cílem je obrana živnostníků a drobných podnikatelů před nežádoucími a neoprávněným zásahy státu do podnikání.